

Tarkastuskertomus 1/2022 Valtion eläkejärjestelmä ja valtion vastuut muissa eläkejärjestelmissä

Yhteenveto kertomusluonnoksen lausunnoista

Valtiontalouden tarkastusvirasto on saanut viitekohdassa mainitun tarkastuskertomuksen luonnoksesta palautetta seuraavasti:

- Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) 18.2.2022,
- Keva 18.2.2022,
- Eläketurvakeskus (ETK) 24.2.2022,
- Valtion eläkerahasto (VER) 21.2.2022,
- Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) 15.2.2022,
- Valtiovarainministeriö (VM) 7.3.2022,
- Valtiokonttori (VK) 11.3.2022.

Lausunnonantajilla on ollut tilaisuus

- lausua näkemyksensä tarkastuskertomusluonnoksessa esitetyistä tarkastusviraston kannanotoista sekä
- esittää kertomusluonnoksen tekstiin korjaus- ja täsmennysehdotuksia.

Ennen lopullisen tarkastuskertomuksen antamista tarkastusvirasto on kertomusta viimeisteltäessä ottanut huomioon palautteen seuraavasti:

Lausunnonantajien näkemykset kannanotoista

Palautteen antajien lausunnoissa on pääosin yhdytty kertomusluonnoksen kannanottoihin. Lausuntojen perusteella on tehty jotain korjauksia ja täsmennyksiä lopulliseen tarkastuskertomukseen.

Valtiovarainministeriö toteaa lausunnossaan, että kertomusluonnoksessa eläkevastuiden käsitettä ei ole määritetty selkeästi ja yksityiskohtaisissa suosituksissa on horjuvuutta sen suhteen, minkälaisia eläkevastuita tarkastusvirasto suosittaa jatkossa raportoitavan valtion tilinpäätöksessä. Myös Valtiokonttorin lausunnolla todetaan samansuuntaisesti, että on tärkeää määritellä kriteerit, joiden mukaiset vastuut tilinpäätöksessä raportoidaan. Eläkevastuun osalta kertomukseen ei ole tehty muutoksia, sillä tilinpäätösnormistoa ja muuta vastuun tunnistamiseen liittyvää ohjeistusta on avattu 3. pääluvussa. Tarkastuskertomukseen on lausuntojen perusteella lisätty tarkennus eläkevastuiden tunnistamiseen liittyen: Kelan eläkkeiden osalta on tarkennettu, että jatkovalmistelussa tulisi pohtia, tunnistetaanko Kelan eläkkeistä taseen ulkopuolinen vastuu.

Valtiokonttori toteaa lausunnossaan, että kertomusluonnos ei sisällä aikataulua suositusten mukaiseen toimintatapaan siirtymiseen. Lausunnossa todetaan, että valtion konsernilaskelmien tarvetta ja toteutumismahdollisuuksia selvittäneen projektin pohjalta on käynnistetty valtion tilinpäätöksen kehittämistyö, ja uusimuotoinen tilinpäätös laadittaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2024. Valtiokonttorin mukaan mahdollisia muutoksia voitaisiin tehdä jo aieminkin, mutta merkittävät muutokset olisi luontevaa tehdä samassa aikataulussa kuin valtion tilinpäätöstä muutenkin uudistetaan. VTV:n näkemyksen mukaan Valtiokonttorin esittämä aikataulu on tarkoituksenmukainen, ja tarkastuskertomukseen on lisätty maininta, että mahdolliset uudistukset on luontevaa huomioida valtion tilinpäätöksen kokonaisuuden uudistuksen yhteydessä.

Keva kiinnittää lausunnossaan huomiota kertomusluonnoksen kohtaan, jossa mainitaan diskonttokoron vaikuttavan olennaisesti laskelman oikeellisuuteen ja sen tarjoamaan informaatioon. Kevan mukaan

diskonttokorko on eläkevastuulaskelman näkökulmasta oletus, jolloin se ei Kevan käsityksen mukaan voi vaikuttaa laskelman oikeellisuuteen. Kevan lausunnon perusteella kertomuksesta on poistettu maininta laskelman oikeellisuudesta, sillä tarkoituksena on ollut kuvata oikeellisuutta valtion tilinpäätöksen näkökulmasta ja asia ilmenee maininnalla laskelman tarjoamasta informaatiosta.

ETK toteaa lausunnossaan, ETK:n tilastokeskukselle toimittamissa eläkekarttumalaskelmissa on diskonttokorkona kolme vaihtoehtoa: 1,2 ja 3 prosenttia. Lausunnon mukaan ETK ei siten käytä 3,5 prosentin diskonttokorkoa laskelmissaan, kuten tarkastuskertomusluonnoksessa on mainittu. Lausunnon perusteella kertomusta on täsmennetty siten, että todetaan valtion eläkevastuun laskennassa käytetyn diskonttokoron vastaavan ETK:n pitkällä aikavälillä käyttämää 3,5 prosentin diskonttokorkoa.

Teknisluonteiset täsmennys- ja korjausehdotukset

Lausuntojen yhteydessä esitetyt korjaus- ja täsmennysehdotukset on otettu tekstimuutoksina huomioon lopullisessa tarkastuskertomuksessa.

Korjaus- ja täsmennysehdotukset ovat koskeneet tarkastuksen tiedonhankintavaiheen jälkeen tapahtuneita muutoksia, kirjoitusvirheitä tai muita teknisiä virheitä.

Lisätietoja: Ylitarkastaja Olli Piironen, p. 09 432 5808